

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ในยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร A.Toffler (1980) กล่าวว่ายุคข้อมูลข่าวสารเป็นยุคที่คนเราจะให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารมาก ปริมาณของข่าวสารเองก็จะมีมากจนเกิดการล้นทะลักของข้อมูลข่าวสาร (Information Flood) อีกทั้งข้อมูลข่าวสารก็ไม่ได้จำกัดแต่เพียง “ข่าว” (news) แต่ยังรวมไปถึงสาระและความบันเทิงอื่น ๆ ที่ต่างก็มีปริมาณล้นปรี่ในสังคมปัจจุบัน

สำหรับสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ข้อมูลข่าวสารเองก็มีปริมาณไม่น้อย การเกิดขึ้นของสื่อใหม่ (New media) ก็เริ่มขยายสู่ส่วนต่าง ๆ ของสังคม ข้อมูลข่าวสารในสังคมไทยจึงมีปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อมีมากก็ย่อมมีทั้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและเป็นเท็จ ตัวสารเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อเอกภาพและเสถียรภาพไม่ว่าจะในเรื่องการเมืองหรือเศรษฐกิจในสังคมไทยปัจจุบัน

ในประเด็นทางการเมืองของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ก็อาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยเรากำลังป่วยหนัก เราอาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยขาดเอกภาพทางการเมืองเนื่องจากประชาชนไทยในปัจจุบันนี้มีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องการเมืองหลายพวก หลายหมู่ อีกทั้งยังแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันนี้ออกมาอย่างชัดเจน มีการรวมตัวประท้วงเรียกร้องรัฐบาลในประเด็นต่าง ๆ ในการขึ้นเวทีปราศรัยโจมตีรัฐบาล และมีกิจกรรมทางการเมืองอีกมากมายที่แสดงให้เห็นถึงการขาดซึ่งเอกภาพทางการเมืองของประเทศไทย

สภาพการเมืองไทยมีลักษณะปราศจากเอกภาพนับตั้งแต่กลางปี 2547 ในรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อมีการรวมตัวในนามของกลุ่มประชาชนเพื่อชาติและราชบัลลังก์ มีการปราศรัยเพื่อขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2547 กระแสการขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ก็ขยายวงกว้างออกไป ส่วนหนึ่งมาจากการนำของนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้จัดการรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ทางช่อง 9 และจากนั้นก็ขยายตัวออกไปในวงกว้างทุกสาขา

อาซีฟ ช็อกกล่าวหาที่ผู้ต่อต้าน พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรหยิบยกมาอ้างเพื่อขับไล่นายกรัฐมนตรีคนดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งมีหลายข้อกล่าวหา แก้วสรร อติโพธิ (2549) ได้สรุปไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ยกยอรัฐธรรมนูญ ยึดครองประชาธิปไตย 2) หลงใหลทุนนิยมใหม่จนลืมประเทศชาติ 3) โกงกินชาติบ้านเมือง 4) ทำให้บ้านเมืองสิ้นความสงบสุข นอกจากนี้ยังมีประเด็นของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (โดยเฉพาะการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) และการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.)) การแก้ไขสัมปทานสถานีโทรทัศน์ไอทีวี การทุจริตในโครงการสนามบินสุวรรณภูมิและเครื่องสแกนสัมภาระ ซีทีเอ็กซ์ การแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช การทุจริตการสอบเข้ามหาวิทยาลัย¹ การยุบสภาอย่างไม่สมเหตุผล การเซ็นสัญญาเอฟทีเอเพื่อแลกกับผลประโยชน์ส่วนตน และนโยบายประชานิยมต่างๆ ของรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งเป็นที่มาของปัญหา

การนำขบวนการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่เริ่มต้นเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้นเมื่อปลายปี 2548 ที่นำโดยนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้จัดการรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ได้ออกมาประกาศขบวนการ “กู้ชาติ” และโค่นล้ม “ระบอบทักษิณ” ต่อมาขบวนการดังกล่าวได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” (คนไทยแดง, 2551)

ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 2 เมษายน 2549 พรรคไทยรักไทยได้คะแนนเสียงมากที่สุดและได้จัดตั้งรัฐบาลอีกครั้ง ซึ่งจัดว่าเป็นสมัยที่ 2 ของรัฐบาลทักษิณ ทั้งนี้ในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ไม่ได้เข้าร่วมแข่งขัน อย่างไรก็ตาม มีกระแสคัดค้านผลการเลือกตั้งดังกล่าวในหลายพื้นที่เนื่องจากผลการเลือกตั้งที่สมาชิกไทยรักไทยได้รับเลือกนั้น มีคะแนนน้อยกว่าบัตรเสียและบัตรที่กาไม่ออกเสียง ท้ายที่สุดศาลปกครองก็พิจารณาให้การเลือกตั้งครั้งดังกล่าวนี้เป็นโมฆะ และจะจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งในวันที่ 15 ตุลาคม 2549

กระแสการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรนี้ขยายออกไปมากขึ้นกว่าเดิม หลังจากทีตระกูลชินวัตรประกาศขายหุ้นกลุ่มชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้กับบริษัทเทมาเส็ก โฮลดิ้ง จำกัด วันที่ 4 เมษายน 2549 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศว่าตนจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีถึงแม้ว่าพรรคไทยรักไทยจะชนะการเลือกตั้ง โดยมอบหมายให้พลเอกชิตชัย

¹ ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับบุตรสาวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และนายวรเดช จันทรศร

วรรณคดีปฏิบัติราชการแทน แขนำเครือข่ายต่อต้านทักษิณชุมนุมใหญ่อีกครั้งในวันที่ 2 กันยายน 2549 เป็นการรวมตัวของแพทย์ เกสซ์ พยาบาลและอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ร่วมลงนามและลงรายชื่อเพื่อต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเรียกร้องให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยุติบทบาทนายกรัฐมนตรีทันที อย่างไรก็ตามประชาชนบางกลุ่มก็ออกมาแสดงทัศนะในการสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เช่น กลุ่มคาราวานคนจนเพื่อประชาธิปไตย กลุ่มนักธุรกิจซีพี ที่เคลื่อนไหวจากภาคเหนือและภาคอีสาน เพื่อให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมไปถึงผู้ที่มีชื่อเสียงทางสังคมหลายคนก็ได้ออกมาแสดงทัศนะว่าสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ เช่น ร.อ.ฉลาด วรรณิตร รองศาสตราจารย์สุณีย์ สันธูเดชะ

กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยนัดชุมนุมใหญ่อีกครั้งในวันที่ 20 กันยายน 2549 อย่างไรก็ตามกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก็ไม่ได้จัดงานชุมนุมดังกล่าวเนื่องจากในคืนวันที่ 19 กันยายน 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) นำโดย พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ได้ทำรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลทักษิณสองในระหว่างที่ พ.ต.ท.ทักษิณ อยู่ระหว่างเดินทางไปประชุมสหประชาชาติที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

หลังจากที่ คปค. (ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)) ทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลทักษิณสองแล้ว ก็ได้แต่งตั้งพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีและมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2550 ขึ้นเพื่อใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 ทั้งนี้รัฐธรรมนูญฉบับ 2550 ได้ผ่านการทำประชามติโดยได้รับเสียงข้างมากจากประชาชนทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาดีการทุจริตการเลือกตั้งของพรรคการเมือง 2 พรรคได้แก่พรรคไทยรักไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ผลการพิจารณาครั้งนั้นคือการยุบพรรคไทยรักไทย แต่พรรคประชาธิปัตย์นั้นไม่ถูกสั่งยุบพรรค สมาชิกพรรคไทยรักไทยที่ไม่ถูกสั่งเว้นวรรคทางการเมืองได้ก่อตั้งพรรคการเมืองใหม่ในนามพรรคพลังประชาชน โดยมีนายสมคร สุนทรเวช เป็นหัวหน้าพรรครัฐบาล คมช. ได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 และพรรคพลังประชาชนก็ได้รับเสียงข้างมากในการเลือกตั้ง สามารถเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสมได้

รัฐบาลนายสมคร สุนทรเวช ซึ่งเป็นรัฐบาลชุดปัจจุบันได้เข้ามาบริหารประเทศไทย สมาชิกของพรรคพลังประชาชนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีล้วนแต่เป็นบุคคลที่เคยอยู่ในพรรค

ไทยรักไทย และยื่นเคียงข้าง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรมาทั้งสิ้น จนทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดนี้เป็นการปูน้าเห็บจางวัลให้กับผู้ที่จงรักภักดีต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเป็นรัฐบาลนอมินีของ พ.ต.ท.ทักษิณ นอกจากนั้นรัฐบาลชุดปัจจุบันยังมีความพยายามจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550 ในบางมาตรา เช่น มาตรา 237 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการยุบพรรค มาตรา 309 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับอำนาจขององค์กรอิสระในการพิจารณาคดีความต่าง ๆ ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขณะเดียวกันกับที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เดินทางกลับสู่ประเทศไทยในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551 หลังจากที่ต้องลี้ภัยการเมืองอยู่ต่างประเทศ

เมื่อมีข่าวเรื่องรัฐบาลต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยภายใต้ 5 แกนนำ ได้แก่ 1) นายสนธิ ลิ้มทองกุล 2) นายสมศักดิ์ โกศัยสุข 3) พลตรีจำลอง ศรีเมือง 4) นายพิภพ ธงไชย 5) นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และประสานงานโดยนายสุริยะใส กตะศิลา ก็ได้ออกมาเคลื่อนไหวอีกครั้งหนึ่งเพื่อต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และต่อต้านการแทรกแซงระบอบราชาธิปไตยของรัฐบาล¹ ชุดดังกล่าว โดยได้จัดสัมมนาวิชาการที่หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์ในวันที่ 28 มีนาคม 2551 และจัดชุมนุมอีกครั้งในวันที่ 25 เมษายน 2551 นอกจากนี้ยังนัดชุมนุมใหญ่เพื่อต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญในวันที่ 25 พฤษภาคม 2551 เพื่อรวบรวมรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และประชาชนที่คัดค้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550 ที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และเคลื่อนขบวนไปที่อาคารธรรมเนียบรัฐบาลในเวลาค่ำ แต่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสกัดกั้นไว้บริเวณสะพานมัทวานรังสรรค์ กลุ่มพันธมิตรฯ จึงปักหลักบริเวณดังกล่าว ปิดถนนราชดำเนินนอก ตั้งแต่นั้นมาทำให้การสหประชาชาติจนถึงแยก จปร. บริเวณหน้ากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การชุมนุมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับการเข้าร่วมของสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจจนเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2551 ได้เคลื่อนขบวนไปปิดล้อมธรรมเนียบรัฐบาลและถนนพิษณุโลก อีกทั้งประเด็นการชุมนุมก็เพิ่มเติมจากการต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นการขับไล่รัฐบาลพลังประชาชน

วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2551 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้บุกเข้าไปในสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 หรือ NBT โดยมีวัตถุประสงค์ "เพื่อทวงสมบัติชาติคืนจากรัฐบาล เนื่องจากที่ผ่านมารัฐบาลใช้สถานีโทรทัศน์ดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการโจมตี

¹ รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวชมีคำสั่งโยกย้ายอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

กลุ่ม พันธมิตรฯ อย่างต่อเนื่อง" แต่การเข้าบุกรุกครั้งนี้ได้รับการประณามจากสมาคมนักข่าวและหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ว่า "ถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชนอย่างรุนแรงและอุกอาจที่สุดครั้งหนึ่ง เพราะมีการคุกคาม ช่มชู้และขัดขวางการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน" และยังถูกประณามจากสมาคมผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย และสมาพันธ์ผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย ตะวันออกเฉียงใต้ ว่า "การกระทำของผู้ชุมนุมในนามกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตย เป็นหนึ่งในเหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุด และโจมตีเสรีภาพของสื่ออย่างโจ่งแจ้งที่สุด ขณะนี้สื่อมวลชนถูกคุกคาม ช่มชู้ และไม่ได้ทำหน้าที่ของตนเอง และการบุก NBT ครั้งนี้ ถือเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้"

วันที่ 2 กันยายน 2551 เกิดเหตุการณ์ นปช. ปะทะ พันธมิตรฯ โดย กลุ่มนปช.² กว่า 2,000 คน มีนายวิภูแถลง พัฒนภูมิไท กรรมการบริหาร นปช. เป็นผู้นำ เคลื่อนขบวนจากเวทีปราศรัยที่ท้องสนามหลวงไปตามถนนราชดำเนินเพื่อเดินทางไปยังสะพานมัฆวานรังสรรค์บริเวณที่กลุ่มพันธมิตรฯตั้งเวทีขับไล่รัฐบาลซึ่งได้มีการนำยางรถยนต์ ลวดหนามและสิ่งกีดขวางต่าง ๆ มาบล็อกรัวอย่างหนาแน่น นายสมศักดิ์ โกศัยสุข แกนนำพันธมิตรฯ ได้กล่าวบนเวทีบอกกับผู้ชุมนุมให้ไปช่วยกันตรึงกำลังกันกลุ่มนปช. ที่สะพานมัฆวานรังสรรค์ โดยกลุ่มพันธมิตรฯซึ่งส่วนใหญ่เป็นชายฉกรรจ์ได้ทยอยออกจากทำเนียบพร้อมไปสมทบกับการดกว่า 1,000 คน เพื่อรักษาพื้นที่เมื่อกลุ่ม นปช. ฝ่าแนวกันตำรวจด้านสุดท้ายที่หน้า บก.ทป. ได้ ก็ตรงเข้าปะทะกับกลุ่มพันธมิตรฯ พร้อมอาวุธครบมือทั้งสองฝ่ายที่ฝ่าแนวกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจสำเร็จ รวมเวลาที่ทั้งสองฝ่ายปะทะกันนานประมาณ 30 นาที กลุ่ม นปช. เหลือเพียงพลั่วเป็นเหตุทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บหลายราย หลังการปะทะกัน

วันเดียวกันนั้นเอง นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ประกาศใช้ พระราชกำหนดการบริหารราชการสถานการณ์ฉุกเฉิน ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลดำเนินการให้เกิดความวุ่นวาย กระทบความสงบเรียบร้อยต่อประชาชนและความมั่นคงของรัฐ กระทบต่อการพัฒนาประชาธิปไตย จึงต้องแก้ไขปัญหาลับหลังโดยเร็ว พร้อมมีคำสั่งนายกรัฐมนตรีให้ผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบตามพระราชกำหนดจนกว่าสถานการณ์จะสงบ

² แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เดิมชื่อ แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) เป็นกลุ่มประชาชน ข้าราชการ และหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนรัฐบาล

1. ห้ามมีการชุมนุมตั้งแต่ 5 คนเป็นต้นไป หรือกระทำอันยุ่งขัดต่อความสงบ
2. ห้ามเผยแพร่ข้อความให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว จนกระทบความมั่นคงของรัฐ และความสงบทั่วราชอาณาจักร
3. ห้ามใช้เส้นทางคมนาคม ยานพาหนะ ตามที่กำหนด
4. ห้ามใช้อาคารและให้อพยพประชาชนออกจากอาคาร หรือให้ไปอยู่อาคารตามที่กำหนด
5. ให้อพยพออกจากพื้นที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัยของประชาชน หรือห้ามผู้ใดเข้าไปในพื้นที่ ทั้งนี้ ตามที่หัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินกำหนด

วันอังคารที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเอกฉันท์ให้ นายสมัคร สุนทรเวช พ้นสภาพจากการเป็นนายกรัฐมนตรี ในคดีจัดรายการ ซิมไปบ่นไป และ ยกโทษ 6 โมงเช้า ถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 267 จนต้องสิ้นสุดความเป็นนายกรัฐมนตรีทันที

วันที่ 17 กันยายน 2551 นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ได้รับการคัดเลือกจากสภาให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยผลการลงคะแนนปรากฏว่านายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้ 298 เสียง ส่วนนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะได้ 163 เสียง งดออกเสียง 5 เสียง ทำให้นายสมชาย ได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ จึงได้รับความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 26 ของประเทศไทย

วันที่ 6 ตุลาคม 2551 แกนนำกลุ่มพันธมิตรฯ ได้ประกาศขยายพื้นที่การชุมนุมไปที่หน้ารัฐสภาเพื่อทำการปิดล้อมไม่ให้รัฐบาลแถลงนโยบายได้ในที่ 7 ตุลาคม 2551 โดยในสวนหน้ารัฐสภานี้อยู่ภายใต้การดูแลของแกนนำพันธมิตรรุ่นสอง เวลาประมาณ 06.20 น. ของเช้าวันอังคารที่ 7 ตุลาคม ตำรวจได้ระดมยิงแก๊สน้ำตาพร้อม 100 กว้านด์เข้าใส่ผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการเปิดเส้นทางให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเข้าไปประชุมรัฐสภาเพื่อแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยมีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก พันมิตรฯ ได้เข้าทำการตัดน้ำตัดไฟในอาคารรัฐสภา ทางรัฐสภาจึงต้องใช้ไฟฟ้าสำรอง ต่อมาในเวลาประมาณ 9.30 น. การแถลงนโยบายร่วมได้เริ่มขึ้น แต่ ส.ส. และ ส.ว. หลายคนไม่ได้อยู่ในที่ประชุม นายชัย ชิดชอบ ประธานสภาได้ให้นับองค์ประชุมปรากฏว่าไม่ครบองค์ประชุม จึงได้ให้พักการประชุม และเมื่อเปิดประชุมใหม่ปรากฏว่ามีเพียง ส.ส. พรรค

ร่วมรัฐบาลเท่านั้น รวมจำนวน 320 คน ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ฝ่ายค้านได้คว่ำบาตรการแถลงนโยบายครั้งนี้ ต่อมาเวลาประมาณ 17.00 น. บรรดา ส.ส. และ ส.ว. ยังคงติดอยู่ในอาคารรัฐสภา เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมไม่ยอมให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวออก โดยให้ผู้จะออกแสดงบัตร และอนุญาตให้ออกเฉพาะที่ไม่ใช่ ส.ส. และ ส.ว. เท่านั้น เช่น พนักงานสภาและสื่อมวลชน ต่อมาตำรวจได้ใช้แก๊สน้ำตายังอีกหลายนัด เพื่อเปิดทางให้ ส.ส. และ ส.ว. ออกไปได้ และระดมยิงแก๊สน้ำตาต่อเนื่องเปจนถึงหัวค่ำ ที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลและลานพระบรมรูปทรงม้า มีผู้ได้รับบาดเจ็บจนถึงขาขาดเพิ่มขึ้นอีก 2 ราย และมีผู้หญิงสาวเสียชีวิตด้วย รวมยอดผู้บาดเจ็บทุกฝ่ายทั้งสิ้นในขณะนั้น 381 ราย เสียชีวิต 2 ราย และตำรวจได้รับบาดเจ็บ 11 นาย หลังจากนั้นไม่นาน พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้ลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สังคมหลายภาคส่วนได้ประณามการกระทำของตำรวจครั้งนี้ หลังจากเหตุการณ์การปะทะกัน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระราชทานหน่วยพยาบาลเพื่อให้ทำการดูแลผู้ได้รับบาดเจ็บ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวนสามแสนบาทแก่โรงพยาบาลรามาริบัติเพื่อเป็นการค่าใช้จ่ายในการรักษา รวมถึงเสด็จพระราชดำเนินในพิธีพระราชทานเพลิงศพนางสาวอังคณา ระดับปัญญาวุฒิ หรือโบว์ อายุ 28 ปี ผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์สลายการชุมนุมหน้าอาคารรัฐสภา ซึ่งเป็นแนวร่วมกลุ่มพันธมิตรฯ

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2551 พันมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้เข้ายึดทำอากาศยานสุวรรณภูมิ และทำอากาศยานดอนเมืองเพื่อต่อรองกับนายกรัฐมนตรีสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ให้ลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งส่งผลให้เที่ยวบินทุกเที่ยวหยุดทำการโดยนักเศรษฐศาสตร์ เกษม พันธุ์รัตนมาลา คาดการว่าประเทศจะสูญเสียกว่า 4,200,000,000 เหรียญสหรัฐจากการปิดสนามบินครั้งนี้ โดยก่อนหน้าในเดือนสิงหาคม ผู้สนับสนุนพันธมิตรประชาธิปไตยได้ทำการปิดทำอากาศยานภูเก็ต และทำอากาศยานกระบี่ และปิดการเดินทางทางรถไฟสายใต้เพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรี สมัคร สุนทรเวช ลาออก และภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยคดียุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคมหาชนิปไตย อันเนื่องมาจากกรณีทุจริตการเลือกตั้งของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช แกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยจึงขอประกาศการได้รับชัยชนะตามวัตถุประสงค์ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เป็น "ชัยชนะของประชาชน" เมื่อได้รับชัยชนะตามวัตถุประสงค์แล้ว ประกอบกับเป็นช่วงเวลามหามงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก็

ไม่มีความปรารถนาที่จะชุมนุมต่อไปโดยไม่จำเป็น จึงขอประกาศยุติการชุมนุมทั้งที่ทำเนียบรัฐบาล สนามบินสุวรรณภูมิ และสนามบินดอนเมือง ในวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2551

กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีสัญลักษณ์คือเสื้อยืดสีเหลือง ผู้ชุมนุมจะคาดผ้าสีเหลืองบริเวณศีรษะ และมีข้อความว่า “กู้ชาติ” ปรากฏชัดเจนบริเวณหน้าอกเสื้อหรือบริเวณผ้าคาดศีรษะ เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนการต่อต้านระบอบทักษิณ หรือทักษิณมิกซ์

จะสังเกตได้ว่าคำว่า “กู้ชาติ” นั้นถูกนำมาพูดและกล่าวอ้างอย่างแพร่หลายในสังคมในภาวะวิกฤตทางการเมืองคำว่า “กู้ชาติ” จึงไม่เพียงเป็นคำพูดเลื่อนลอยแต่เป็นวาทกรรมทางการเมืองชุดหนึ่งในหลายๆ ชุดที่กลุ่มพันธมิตรนำเสนอให้กับคนในสังคม สังคมไทยที่ตอนนี้เป็นช่วงแห่งสงครามอุดมการณ์มีวาทกรรมการเมืองมากมายหลายชุดปรากฏสู่สาธารณะ วาทกรรมการเมืองหลายๆ ชุดนั้นถูกสร้างขึ้นมาจากคนหลายคน เพื่อทำการต่อสู้ในสนามรบแห่งอุดมการณ์เพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมืองในประเทศ

Gramsci (1971) กล่าวว่า สงครามมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ 1) War of movement 2) War of position โดย Gramsci ได้อธิบายว่า War of movement หมายถึงการทำสงครามในทางกายภาพ เป็นการใช้อำกำลังเข้าประหัตประหารกัน เช่น การใช้อำกำลังทางทหาร การใช้อาวุธต่างๆ ส่วน War of position นั้นเป็นการทำสงครามทางความคิด เป็นสงครามที่แต่ละฝ่ายต่างต้องพยายามแย่งชิงพื้นที่ทางความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมให้มาเห็นพ้องต้องกันกับตนให้มากที่สุด ในการทำสงครามครั้งใด ๆ ก็ตาม หากฝ่ายใดสามารถเอาชนะใน War of position แล้ว ก็จะสามารถเอาชนะใน War of movement ตามมาได้

เมื่อเราพิจารณาถึงสภาพสังคมไทยที่มีความแตกแยกทางความคิดแบบในปัจจุบัน เราจะเห็นได้ว่าสังคมไทยอยู่ในพื้นที่สงครามแบบ War of position กล่าวคือสังคมไทยในปัจจุบันนี้เป็นสังคมที่มีความแตกแยกทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง แต่ละกลุ่มแต่ละฝ่ายต่างก็พยายามเอาชนะในสงครามทางความคิดนี้ และอาวุธที่ทุกฝ่ายเลือกที่จะนำมาใช้ในการทำสงครามทางความคิดก็คือ วาทกรรม (Discourse)

วาทกรรม (Discourse) ที่ปรากฏอยู่ในบริบทการเมืองไทยทุกวันนี้ไม่ใช่มีเพียงแต่คำพูด แต่ยังรวมไปถึงการกระทำ (Action) ภาพ (Picture) และสัญลักษณ์ (Symbol) ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง วาทกรรมการเมืองแต่ละชุดนั้นต่างก็มีที่มาที่ไป มีกระบวนการในการสร้าง และการแพร่กระจายโดยผู้ที่ทำการสถาปनावาทกรรม และผู้รับสารเองก็มีวิธีการที่จะบริโภควาทกรรม (Discourse consumption) ในรูปแบบที่แตกต่างกันไป จากนั้นจะต้องมีการแพร่กระจายวาทกรรม (Discourse distribution) มีขั้นตอนและมีการเตรียมรับมือกับวาทกรรมของฝ่ายตรงข้ามที่จะเข้ามาต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ทางความคิดของคนในสังคม เพื่อจะส่งให้ผู้รับสารได้บริโภค วาทกรรมตามที่คุณสถาปनावาทกรรมต้องการ ผู้สร้างวาทกรรมที่สามารถสร้างให้เกิดปฏิบัติการทาง วาทกรรมกับผู้รับสารได้ก็จะได้เปรียบในสงครามแย่งชิงพื้นที่ทางความคิด หรือ War of position และผู้สร้างวาทกรรมที่ทำให้วาทกรรมของตนเองเอาชนะวาทกรรมคู่ตรงข้ามได้ ก็จะสามารถเอาชนะใน War of position ได้ และเมื่อเอาชนะใน War of position ได้ ก็จะสามารถเอาชนะใน War of movement ได้ในที่สุด

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าการสถาปनावาทกรรมนั้น มีตั้งแต่การสร้างวาทกรรมแพร่กระจายวาทกรรม และการบริโภควาทกรรม ทั้งสามส่วนของการสถาปनावาทกรรมนี้ต่างก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน กล่าวคือต้องสร้างวาทกรรมให้ดี เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของวาทกรรมให้ได้ ต้องมีวิธีการแพร่กระจายวาทกรรมที่ดี เพื่อจะได้ส่งวาทกรรมนั้นไปถึงผู้รับ และต้องออกแบบการแพร่กระจายวาทกรรมด้วยความรอบคอบเพื่อจะได้กำหนดทิศทางการบริโภควาทกรรมของผู้รับสารได้

การออกแบบการถ่ายทอดวาทกรรมนั้น เป็นทั้งเรื่องของการเลือกใช้รูปแบบสารด้วยส่วนหนึ่ง กล่าวคือ ตัวสาร หรือตัววาทกรรมเองนั้น บรรจุความหมายที่คุณส่งสารต้องการส่งให้ผู้รับสารอยู่แล้ว สิ่งสำคัญคือทำอย่างไรให้ผู้รับสารเข้าใจ และทำอย่างไรให้ผู้รับสารยอมรับความหมายที่คุณส่งสารต้องการสื่อสาร กลยุทธ์ทางการสื่อสารแบบใดที่จะถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดความหมายเหล่านั้น

การศึกษาวาทกรรมของทั้งฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาลจึงมีความน่าสนใจศึกษาเพื่อที่จะทราบถึงกลวิธีในการนำเสนอวาทกรรมซึ่งเป็นเครื่องมือในการส่งต่อความหมายต่าง ๆ ตามที่ทั้งสองฝ่ายต้องการ

คำถามนำวิจัย

1. กลยุทธ์ทางวาทกรรมที่ฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาลนำมาใช้ในการช่วงรัฐบาลพลังประชาชน มีกลยุทธ์ใดบ้าง
2. กลยุทธ์ทางวาทกรรมที่ฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาลนำมาใช้ในช่วงรัฐบาลพลังประชาชน ก่อให้เกิดความหมายอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบประเภทของกลยุทธ์ทางวาทกรรมที่ฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาลนำมาใช้ในช่วงรัฐบาลพลังประชาชน
2. เพื่อทราบความหมายที่ฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาลต้องการนำเสนอผ่านวาทกรรม

ขอบเขตในการวิจัย

ในกา: วิเคราะห์วาทกรรมพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและวาทกรรมรัฐบาลพลังประชาชนนี้ ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตการวิจัยไว้ที่เนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญของทั้งฝ่ายพันธมิตรฯ ที่ถูกนำเสนอโดยแกนนำ ทางสถานี ASTV และฝ่ายรัฐบาลในรายการความจริงวันนี้ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ สทท.11

นิยามศัพท์

- ฝ่ายพันธมิตรฯ	หมายถึง	กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งเป็นกลุ่มคนไทยที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตหัวหน้าพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน คณะรัฐบาลซึ่งนำโดยพรรคพลังประชาชน รวมไปถึงต่อต้านกฎหมาย
-----------------	---------	--

นโยบาย และกฎหมายต่าง ๆ ที่ตราขึ้น หรือ
สนับสนุนโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่กล่าวมา
ข้างต้น ภายใต้การนำของ นายสนธิ ลิ้มทองกุล นาย
สมศักดิ์ โกศัยสุข พลตรีจำลอง ศรีเมือง นายพิภพ
ธงไชย นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์

- ฝ่ายรัฐบาล	หมายถึง	กลุ่มนักการเมือง และกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วย และ
สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตพรรคไทยรัก
ไทย พรรคพลังประชาชน คณะรัฐบาลซึ่งนำโดย
พรรคพลังประชาชนรวมไปถึงเห็นด้วย และสนับสนุน
กฎเกณฑ์ นโยบาย และกฎหมายต่าง ๆ ที่ตราขึ้น
หรือสนับสนุนโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่กล่าวมา
ข้างต้น
- วาทกรรมของฝ่ายพันธมิตรฯ	หมายถึง	ชุดของวาทภาษาและอวาทภาษาที่ ที่ถูกนำเสนอ
โดยนายสนธิ ลิ้มทองกุล นายสมศักดิ์ โกศัยสุข พล
ตรีจำลอง ศรีเมือง นายพิภพ ธงไชย นายสมเกียรติ
พงษ์ไพบูลย์ ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2551-
2 ธันวาคม 2551 ทางสถานี ASTV
- วาทกรรมของฝ่ายรัฐบาล	หมายถึง	ชุดของวาทภาษาและอวาทภาษาที่เกี่ยวข้องกับที่
นำเสนอโดยนายสมัคร สุนทรเวช ผ่านทางรายการ
สนทนาประสาสมัคร นายวีระ มุสิกพงษ์ นายณัฐวุฒิ
ไชยเชื้อ นายจตุพร พรหมพันธุ์ ผ่านทางรายการ
ความจริงวันนี้ ทางสถานี NBT กรมประชาสัมพันธ์
ตั้งแต่วันที่ 21 กรกฎาคม 2551 – 2 ธันวาคม 2551
- กลยุทธ์ทางวาทกรรม	หมายถึง	วิธีการที่ทั้งฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาลใช้ในการ
นำเสนอชุดวาทภาษาและอวาทภาษาเพื่อสร้าง
ความเป็นจริงจากมุมมองของฝ่ายตนเอง

ความหมาย หมายถึง การให้คำจำกัดความ หรือการให้คำบรรยาย หรือ การอธิบายคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่งทั้งทางตรง และทางอ้อม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าปัจจุบันนี้มีวาทกรรมอะไรบ้างที่ทำงานอยู่ในแวดวงการเมืองของสังคมไทย เนื่องจากแวดวงการเมืองไทยปัจจุบันนี้อยู่ในภาวะต่อสู้ทางอุดมการณ์การเมือง เครื่องมือที่ใช้ต่อสู้ทางอุดมการณ์คือวาทกรรม ทำให้มีวาทกรรมจำนวนมากปรากฏสู่สาธารณะ งานวิจัยชิ้นนี้จะช่วยเปิดเผยให้เห็นว่ามีวาทกรรมชุดใดบ้างที่กำลังทำงานอยู่

2. ทำให้ทราบว่าวาทกรรมที่ทำงานอยู่เหล่านั้นถูกนำเสนอโดยใช้กลวิธีใดบ้าง ทั้งนี้ ความที่วาทกรรมการเมืองในสังคมไทยนั้นมีปรากฏอยู่ในสังคมจำนวนมาก งานวิจัยชิ้นนี้จะช่วยเปิดเผยให้เห็น ว่าวาทกรรมเหล่านั้นถูกนำเสนอด้วยกลยุทธ์ใด เพื่อให้เราได้เข้าใจมากขึ้นว่าวาทกรรมการเมืองในสังคมไทยที่กำลังทำงานอยู่นี้ไม่ได้ถูกนำเสนอด้วยกลยุทธ์เดียว แต่มีหลายกลยุทธ์ที่จะนำมาใช้ในการนำเสนอวาทกรรม และความเข้าใจเกี่ยวกับกลวิธีในการนำเสนอวาทกรรมที่ปรากฏนี้จะช่วยให้เรารู้เท่าทันวาทกรรมชุดต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น

3. ทำให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงของวาทกรรมชุดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวาทกรรมของฝ่ายพันธมิตรฯ หรือฝ่ายรัฐบาล เนื่องจากความหมายของวาทกรรมชุดต่าง ๆ นั้นต้องอาศัยการตีความในระดับความหมายนัยแฝงเพื่อที่จะเข้าใจได้ถึงความหมายที่แท้จริงของวาทกรรมชุดต่าง ๆ งานวิจัยชิ้นนี้จะเปิดเผยให้เห็นถึงความหมายนัยแฝงของวาทกรรมชุดต่าง ๆ ทั้งของฝ่ายพันธมิตรฯ และฝ่ายรัฐบาล ซึ่งการเข้าใจถึงความหมายของวาทกรรมเหล่านี้ จะช่วยทำให้เราเข้าใจถึงเจตนาของผู้ส่งสารมากขึ้นว่าแท้จริงแล้วเขามีความต้องการอะไร อันจะช่วยให้เราทราบอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละฝ่ายได้มากขึ้น

4. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสร้างให้เกิดความรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ที่ผู้รับสารทุกคนพึงมี ก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อว่าสารที่ส่งมานั้นเป็นเรื่องจริงหรือไม่ โดยที่

ไม่มีการแต่งเติมใด ๆ ความรู้เท่าทันสื่อจะเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันให้ผู้รับสารตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ก่อนจะนำไปสู่ความเชื่อ และการปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารนำเสนอเนื้อหา

5. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับวาทกรรมประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากวาทกรรมการเมือง เนื่องจากวาทกรรม (discourse) ที่ปรากฏในสังคมไทยไม่ได้มีแต่เพียงวาทกรรมการเมืองเท่านั้น แต่ยังมีวาทกรรมอีกหลายประเภท เช่น วาทกรรมการแพทย์ วาทกรรมการศึกษา วาทกรรมศาสนา ที่ปรากฏอยู่ งานวิจัยชิ้นนี้จะช่วยให้ความสะดวกกับผู้ที่ต้องการศึกษาวาทกรรมในแวดวงอื่นในการที่จะนำกรอบแนวคิดและวิธีการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
วันที่ 18	ห้องสมุดฯ วิจัย ส.อ. 2555
เลขทะเบียน.....	246953
เลขเรียกหนังสือ.....	